

Aan de gemeenteraad van:

Gemeente Sittard-Geleen
Postbus 18
6130 AA Sittard

Onderwerp:

Boardletter 2016

Datum:

13 januari 2017

Kenmerk:

3114450100/2017.007715/CL

Geachte gemeenteraad,

Wij hebben het genoegen u hierbij onze interim-bevindingen aan te bieden met betrekking tot de controle van de jaarrekening van de gemeente Sittard-Geleen voor het jaar 2016. Onze bevindingen zijn ambtelijk besproken.

Wij hebben onze controle gepland in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Wij hebben inzicht verkregen in de interne beheersingsmaatregelen van de gemeente Sittard-Geleen die relevant zijn voor de controle en relevante beheersingsmaatregelen bij het ontwerpen van passende controlewerkzaamheden gegeven de omstandigheden.

Onze overwegingen met betrekking tot de interne beheersingsmaatregelen zijn beperkt tot de doelen die zijn beschreven in bovenstaande alinea en zullen daardoor mogelijk niet alle significante tekortkomingen in de interne beheersmaatregelen identificeren. Hoewel bepaalde zaken die onder onze aandacht zijn gekomen als overwegingen aan het management zijn gepresenteerd, omvatten onze werkzaamheden niet de gehele beheersomgeving en zijn de werkzaamheden niet specifiek ontworpen om fraude op te sporen. Zodoende geven wij geen verklaring af over de effectiviteit van de interne beheersingsmaatregelen.

We gaan ervan uit met deze Boardletter de interim-bevindingen duidelijk te hebben weergegeven en kijken er naar uit om de interim-bevindingen aan u te presenteren en eventuele vragen te beantwoorden.

Wij merken op dat deze Boardletter is opgesteld ten behoeve van de gemeenteraad van de gemeente Sittard-Geleen en niet zonder onze toestemming aan derden mag worden verstrekt. De bevindingen en aanbevelingen dienen te worden gelezen als constructieve aanwijzingen voor het college als onderdeel van het continue proces van het veranderen en verbeteren van de beheersing van de bedrijfsvoering en de kwaliteit van de jaarrekening.

Vertrouwende u hiermee van dienst te zijn geweest, verblijven wij, met vriendelijke groet,

Deloitte Accountants B.V.

drs. P.G.J.M. Jussen RA

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen kunnen bij vragen gecontacteerd worden met betrekking tot deze Boardletter:

Patrick Jussen

Partner, Audit Public Sector
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +31 (0)6 212 72 003
pjussen@deloitte.nl

Arjan Schutgens

Senior manager, Audit Public Sector
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +31 (0)6 120 11 605
aschutgens@deloitte.nl

Sjoerd Reyners

Manager, Audit Public Sector
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +31 (0)6 100 42 799
sreyners@deloitte.nl

1. Inleiding	3
2. Onze evaluatie van de interne beheersomgeving	5
3. Onze evaluatie van de IT-omgeving	18
4. Aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole	21
5. Wijzigingen in wet- en regelgeving	22

1. Inleiding

Controleaanpak gericht op risico's

Controleaanpak

In het kader van onze interim-controle hebben wij de interne beheersingsomgeving onderzocht voor zover dit relevant is voor de bijdrage daarvan aan de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.

De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing. Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan dat deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel omtrent de opzet, het bestaan, de effectiviteit en de efficiency van de interne beheersing als geheel en bestrijkt daarom niet noodzakelijkerwijze alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen.

Hierna geven wij aan welke belangrijkste risicogebieden voor de jaarrekeningcontrole 2016 van de gemeente Sittard-Geleen zijn geïdentificeerd.

Risicogebieden

Voor de jaarrekeningcontrole 2016 onderkennen wij een aantal risicogebieden, die een verhoogd (bruto)risico met zich meebrengen op een materiële fout in de gemeentelijke jaarrekening. Opname van het risicogebied in deze opsomming betekent niet dat dit risico zich ook daadwerkelijk heeft voorgedaan bij de gemeente Sittard-Geleen en is enkel bedoeld om aan te geven dat wij hier tijdens onze controle extra aandacht aan zullen besteden. De risicogebieden zijn hieronder weergegeven.

- Voorzieningen voor verplichtingen, claims en risico's en de kostenegalisatievoorzieningen vanwege het schattingselement.
- Grondexploitatie.
- Opbrengstverantwoording van materiële opbrengstenstromen, zijnde de verhuur- en parkeeropbrengsten.
- Management override of controls. De specifieke aandacht voor dit risico is voorgeschreven vanuit de controlerichtlijnen en niet uniek voor de gemeente Sittard-Geleen.

Ter voorkoming van een materiële fout in de jaarrekening heeft de gemeente Sittard-Geleen voor bovenstaande risicogebieden beheersmaatregelen getroffen. Wij hebben ons tijdens de interim-controle gericht op de opzet en het bestaan van de door de gemeente Sittard-Geleen ingerichte beheersingsomgeving die deze risico's moeten mitigeren.

1. Inleiding

Materialiteit

De materialiteitsbepaling bij de gemeente Sittard-Geleen is gebaseerd op 1% van de totale lasten inclusief dotaties aan de reserves. Deze lasten blijken uit de jaarrekening van de gemeente over 2016, die wij bij aanvang van de jaarrekeningcontrole ontvangen. Afgeleide van deze materialiteitsberekening is de uitvoeringsmaterialiteit, die specifiek voor de gemeente wordt berekend. Hierbij wordt rekening gehouden met de kennis van de gemeente en een fout van € 1,175 miljoen als gevolg van een te hoge voorziening binnenstedelijk die vorig jaar niet is gecorrigeerd. Op basis van professionele oordeelsvorming van de accountant, wordt de uitvoeringsmaterialiteit vastgesteld en gebruikt voor het uitvoeren van controlewerkzaamheden tijdens de jaarrekeningcontrole. Daarmee is de materialiteitsberekening in overeenstemming met het Besluit accountantscontrole decentrale overheden berekend.

Voor de controle op naleving van de WNT hanteren wij een lagere materialiteit. Deze specifieke materialiteitsberekening is verplicht gesteld vanuit het controleprotocol WNT.

Samenvattend

In het kader van de jaarrekeningcontrole 2016 hebben wij werkzaamheden uitgevoerd op de interne beheersingsomgeving van de gemeente Sittard-Geleen en geconcludeerd dat de interne beheersingsomgeving van de gemeente Sittard-Geleen van een voldoende niveau is. In dit kader doen we enkele aanbevelingen in deze Boardletter die u in de volgende hoofdstukken kunt lezen.

2. Onze evaluatie van de interne beheersomgeving

Voortgang uitvoering verbijzonderde interne controle

De uitvoering van de
verbijzonderde interne controles
ligt op schema.

Status verbijzonderde interne controle (VIC)

Onderdeel van de interim-controle betreft de voorbereiding op de jaarrekeningcontrole. U bereidt zich voor door middel van het uitvoeren van verbijzonderde interne controlewerkzaamheden bij diverse bedrijfsprocessen. De uitvoering van de verbijzonderde interne controles verloopt in overeenstemming met de eigen planning van de gemeente. Ten behoeve van onze controle nemen wij kennis van de uitgevoerde verbijzonderde interne controlewerkzaamheden en de uitkomsten daarvan. Deze betrekken wij bij onze risicoanalyse.

Wij constateren dat de gemeente op schema ligt qua uitvoering van interne controlewerkzaamheden, ondanks het feit dat niet op alle processen een verbijzonderde interne controle heeft plaatsgevonden. Conform uw plan en correspondentie die wij met u hierover hebben gehad, wordt een aantal processen en werkzaamheden over geheel 2016 pas uitgevoerd begin 2017. Op dat moment worden ook de processen die in het eerste halfjaar in de controle zijn betrokken, voor het tweede halfjaar 2016 gecontroleerd.

Voor de processen waarvan een verbijzonderde interne controle is uitgevoerd, kunnen wij constateren dat de interne controlechecklisten die aan de uitgevoerde werkzaamheden ten grondslag liggen, gedegen worden voorbereid en de werkzaamheden kwalitatief goed worden uitgevoerd. De bevindingen die uit de werkzaamheden volgen, worden besproken met de betreffende (gecontroleerde) functionaris en hierover wordt gerapporteerd. Daar waar sprake is van constatering die wij hebben gedaan hieromtrent, hebben wij dit verderop in deze Boardletter een plek gegeven. Overall kunnen wij concluderen dat de uitgevoerde interne audits kwalitatief toereikend zijn en bijdragen aan de interne beheersing van de gemeente Sittard-Geleen en daarmee ook ondersteunend zijn aan onze externe accountantscontrole.

Het nog uit te voeren deel van de interne controlewerkzaamheden betrekken wij bij de jaarrekeningcontrole over 2016.

2. Onze evaluatie van de interne beheersomgeving

Procesbeschrijvingen

De beschrijvingen zijn geactualiseerd ten behoeve van de interim-controle.

Beschrijving van de interne beheersingsmaatregelen

Wij hebben tijdens de interim-controle geconstateerd dat u de procesbeschrijvingen en bijbehorende beheersingsmaatregelen heeft geactualiseerd en beschreven in het zogenaamde '6 W-format'. Onderdeel van het opstellen van de procesbeschrijvingen is het bijvoegen van 'bewijsvoering' van de genoemde processtap (de uitwerking van de '6 W-vragen'). Deze stukken geven een extra onderbouwing van het bestaan van een betreffende stap en geven meer inzicht in het proces. Wij hebben tijdens de interim-controle gebruikgemaakt van de stukken vanuit de verbijzonderde interne controles, aangevuld met documenten die wij nog hebben opgevraagd naar aanleiding van een bespreking van het proces. Wij adviseren u bij het actualiseren van deze processen de onderbouwende bewijsvoering toe te voegen.

Vaststelling analyse ontbreekt

De frauderisicoanalyse dient nog geactualiseerd te worden, waarna het college deze kan vaststellen en ter kennisgeving aan de auditcommissie wordt verstrekt.

Het proces van risicoanalyse is in ontwikkeling

Van ons wordt een professioneel-kritische houding verwacht ten aanzien van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude. Wij hebben hiertoe een eigen inschatting gemaakt van de frauderisico's, om ons een beeld te vormen van de maatregelen van interne beheersing die de organisatie heeft getroffen om mogelijke fraudes van materieel belang te voorkomen. Wij zullen nagaan of deze maatregelen effectief zijn. Wanneer sprake is van een aanwijzing voor fraude, zullen wij dit communiceren met, afhankelijk van de aard van de fraude, de direct leidinggevende, het college en in sommige gevallen (fraude in de top van de organisatie) en wanneer onvoldoende herstelwerkzaamheden worden ondernomen, de gemeenteraad.

Uit de gesprekken die wij met u voeren blijkt dat u waarde hecht aan het vermijden van en het ontdekken van fraude. Verspreid over de processen heeft u op deelterreinen interne beheersmaatregelen ingesteld. In het accountantsverslag 2015 hebben wij u geattendeerd op het feit dat het ontbreekt aan het periodiek actualiseren van deze opgezette (fraude)risicoanalyse. U heeft in augustus jongstleden een memo geschreven waaruit blijkt dat u bezig bent met de actualisatie van de frauderisicoanalyse. Dit wordt gedaan door de frauderisicoanalyse te actualiseren begin 2017. Daarna kunnen de gemeenteraad en auditcommissie kennisnemen van de opgezette analyse en het proces dat ten grondslag ligt aan de totstandkoming van deze frauderisicoanalyse.

In het memo uit augustus jongstleden rapporteert u eveneens over de koppeling tussen de frauderisicoanalyse en de door de gemeente uitgevoerde interne controlewerkzaamheden. Met de huidige actualisatie van het interne controlekader, neemt u de vervlechting van de frauderisico's en de periodieke toetsing daarop, hierin mee. U heeft hiertoe een format ontwikkeld waarin per cluster frauderisico's worden geïnventariseerd. Wij onderschrijven deze integratie van de jaarlijks te actualiseren frauderisico's die daarmee ook een structureel onderdeel vormen van de planning & control-cyclus van de gemeente. De gemeente laat daarmee zichtbaar zien dat zij waarde hecht aan de frauderisicoanalyse en de periodieke toetsing hiervan.

2. Onze evaluatie van de interne beheersomgeving

Vaststelling analyse ontbreekt

De frauderisicoanalyse dient nog geactualiseerd te worden, waarna het college deze kan vaststellen en ter kennisgeving aan de auditcommissie wordt verstrekt.

Voorzieningen

De controle op het schattingselement in de voorzieningen blijft een sterk aandachtspunt vanuit de accountantscontrole.

Wij adviseren om deze frauderisicoanalyse begin 2017, maar in ieder geval voor de start van de jaarrekeningcontrole, af te ronden, zodat wij hiervan kennis kunnen nemen en de opgezette analyse met u kunnen bespreken. Wij adviseren u deze analyse daarna ter kennisgeving aan te bieden aan de auditcommissie. Hiermee stelt u de auditcommissie in staat om kennis te nemen van het proces dat doorlopen is ten behoeve van de totstandkoming van deze frauderisicoanalyse en om kennis te nemen van de geïdentificeerde frauderisico's met bijbehorende beheersmaatregelen.

Schattingselement voorzieningen

Zoals reeds in de inleiding kenbaar gemaakt, onderkennen wij een verhoogd (bruto)risico in de voorzieningen vanwege het schattingselement hierin. Hierbij ligt de nadruk op de documentatie van dit schattingselement en de wijze waarop het management expliciet stelling neemt bij het onderbouwen en motiveren van de uitgangspunten rondom deze schattingen en daarmee de voorzieningen. Wij verzoeken u daarom deze onderbouwing en motivatie (een zogenaamd position paper) op te nemen als onderdeel van het balansdossier 2016 dat ten grondslag ligt aan de jaarrekening 2016. Wij merken overigens op dat wij hebben geconstateerd dat er geen zichtbare controle aanwezig is vanuit het management en de directie op dit moment op het schattingselement in de voorzieningen. Het gaat hierbij om de voorziening inzake voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's en egalisatievoorzieningen. Uit de vastlegging dient expliciet te blijken welke veronderstellingen en schattingen ten grondslag liggen aan die voorzieningen en dat dit zichtbaar is en kritisch besproken is op het juiste niveau in de organisatie.

Wij adviseren u deze position paper op te stellen als management, dat daarmee kan dienen als onderbouwing bij de voorziening groot onderhoud cultureel centrum, voorziening onderhoud gebouwen vastgoed, voorziening onderhoud ambtelijke huisvesting en de voorziening binnenstedelijke projecten. Bij de voorziening binnenstedelijke projecten gaat het concreet om de onderdelen Woonwagenlocaties, Locatie Zuyd Hogeschool (G&M) en Sportzone. Bij de jaarrekeningcontrole nemen wij kennis van deze onderbouwing en de daarin gehanteerde uitgangspunten.

2. Onze evaluatie van de interne beheersomgeving

Kostenegaliserende voorzieningen

Als onderdeel van onze interim-controle hebben wij de onderbouwing van de materiële onderhoudsvoorzieningen beoordeeld. Voor de voorziening onderhoud cultureel centrum, voorziening onderhoud gebouwen vastgoed, voorziening onderhoud ambtelijke huisvesting, voorziening onderhoud schoolgebouwen, voorziening onderhoud sportaccommodaties, voorziening onderhoud parkeergebouwen en de voorziening onderhoud parkeerinstallaties, hebben wij vastgesteld dat u beschikt over een door het college vastgesteld onderhoudsplan.

Uit het onderhoudsplan van de voorziening onderhoud sportaccommodaties blijkt vanaf 2017 een negatief saldo van de voorziening. In het collegebesluit d.d. 24 november 2015 is besloten om de huidige dotatie niet te verhogen. Het gevolg is dat daarmee de voorziening niet toereikend is en daarmee niet voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften BBV.

Wij hebben tijdens de interim-controle geen gegevensgerichte controlewerkzaamheden verricht op eerdergenoemde voorzieningen en de financiële verwerking hiervan in de financiële administratie. Bij de jaarrekeningcontrole controleren wij de voorzieningen op toereikendheid en de aansluiting van dotaties en onttrekkingen met de onderhoudsplannen. Wij vragen u ter voorbereiding op het opmaken van de jaarrekening een zichtbare aansluiting te maken tussen het onderhoudsplan en de jaarstukken.

Voorziening grex, binnenstedelijk en vastgoed

Wij hebben tijdens de interim-controle uitgebreid stilgestaan bij het onderdeel binnenstedelijk van de voorziening grex, binnenstedelijk en vastgoed en de wijze van totstandkoming van deze voorziening. Kernpunt hierbij was de wijze waarop het management betrokken is geweest bij het schattingselement in de voorziening. Wij hebben vanuit de gevoerde gesprekken geconstateerd dat het management is betrokken bij de onderbouwing van de voorziening vanuit het projectplan dat de gemeente heeft opgesteld om te komen tot de Nota grex-, grond- en vastgoedposities. Betreffende nota is door het college in oktober jongstleden vastgesteld. Ook de raad wordt voorgesteld in december 2016 de nota vast te stellen en de implicaties hieruit te verwerken in de gemeentelijke administratie. Op deze wijze is het management betrokken bij het schattingselement in de voorziening binnenstedelijk en is gedocumenteerd welke standpunten daarbij worden ingenomen. Wij onderschrijven deze werkwijze door de gemeente en de zichtbaarheid waarmee dit is onderbouwd. Wel vragen wij u de position paper rondom deze voorziening nog te maken op de onderdelen zoals op de vorige pagina benoemd.

Actualiseren voorziening

Begin 2017 nemen wij kennis van de geactualiseerde voorziening en bijbehorende onderbouwingen.

2. Onze evaluatie van de interne beheersomgeving

Planning van de controle van de grondexploitaties

Begin 2017 nemen wij kennis van de geactualiseerde voorziening binnenstedelijk en bijbehorende onderbouwingen.

Wij hebben vernomen dat na vaststelling door de gemeenteraad de financiële consequenties uit deze nota worden verwerkt in de gemeentelijke administratie. Deze besluitvorming gaat daarbij met name in op de keuzes die de gemeente maakt voor een aantal gebouwen en gebieden binnen de gemeente en wat de gemeente voornemens is hiermee te gaan doen in de toekomst. Daar waar in het verleden voor een aantal gebieden nog onduidelijkheden bestonden over de toekomst van betreffend gebied en hiervoor een voorziening noodzakelijk was, wordt nu concreet de voorziening ingezet en worden boekwaarden afgeboekt. Bij de jaarrekeningcontrole controleren wij de verwerking en afboeking van deze bedragen in de voorziening. Tevens controleren wij de omvang van de voorziening en de toereikendheid hiervan. Wij vragen uw specifieke aandacht hierbij voor de niet-gecorrigeerde fout in de voorziening van voorgaand jaar en de actualiteit van de onderbouwing van de voorziening.

Grondexploitaties

Tijdens de interim-controle hebben wij met u gesproken over de geactualiseerde grondexploitaties van de gemeente Sittard-Geleen. Samen met onze collega van Deloitte Real Estate hebben wij dit gesprek gevoerd en met name aandacht besteed aan:

- De vernieuwde BBV-richtlijnen rondom de grondexploitaties. Dit geldt zowel voor de ontwikkelingen op het gebied van de nieuwe rubricering van bijvoorbeeld de NIEGG, maar ook over de aanpassingen van diverse uitgangspunten en veronderstellingen van de grondexploitaties, zoals de gehanteerde rente en gehanteerde planning/looptijd van de exploitatieberekeningen.
- Concrete ontwikkelingen bij de gemeentelijke grondexploitaties in 2016.
- De planning van de controle van de gemeentelijke grondexploitaties over boekjaar 2016 ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2017.

Bevindingen

Wij hebben vastgesteld dat:

- De categorie NIEGG volledig verdwijnt als gevolg van de BBV-wijzigingen. De gemeente Sittard-Geleen neemt diverse NIEGG's in exploitatie en neemt een aantal NIEGG's op onder de materiële vaste activa. Deze overboeking gaat gepaard met een afwaardering van diverse NIEGG's ten laste van de reeds daarvoor gevormde voorziening.
- De overige gronden worden gerubriceerd onder de materiële vaste activa.
- De gemeente Sittard-Geleen heeft nieuwe taxaties uit laten voeren voor diverse panden en locaties. Wij betrekken de recente taxaties in de controlewerkzaamheden van de jaarrekening 2016.
- De afzetbaarheid kantoren en bedrijfskavels blijft een aandachtspunt. U heeft een marktonderzoek uitgezet bij een externe partij over de afzetbaarheid en marktwaarde van deze locaties. Hierover rapporteert de externe partij medio december 2016. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek worden de voorzieningen van de kantoren en bedrijfslocaties geactualiseerd. Dit zou kunnen leiden tot een aanpassing van de voorzieningen.

2. Onze evaluatie van de interne beheersomgeving

Planning

U heeft aangegeven dat op 1 maart 2017 het jaarwerk van het grondbedrijf gereed is voor controle. Al eerder, op 15 januari 2017, zijn de geactualiseerde exploitatiestaten gereed en kan Deloitte Real Estate haar werkzaamheden verrichten ten aanzien van de exploitatiestaten. Het betreft hier de volgende exploitatiestaten die wij graag op 15 januari 2017 ontvangen:

- MijnZuid
- Leyenbroekerweg
- Kantorenpark Fortuna
- Kantorenpark Station
- Businesspark Geleen
- Zitterd Revisited Fase 1

Deloitte Real Estate rondt haar werkzaamheden eind januari 2017 af. Vervolgens dienen de controlewerkzaamheden te worden verricht door het controleteam, waarvoor het jaarwerk dat gereed komt op 1 maart 2017 als basis dient.

Volledigheid contractenregister

De volledigheidscodes van het
contractenregister van de
verhuuropbrengsten liggen niet
zichtbaar vast.

Volledigheid verhuuropbrengsten

De gemeente heeft een contractenregister voor de vaste verhuuropbrengsten. In dit register zijn alle verhuurobjecten van de gemeente opgenomen en dit overzicht wordt bij het team Beheer en Ontwerp geactualiseerd. De volledigheid van dit register kan echter niet gewaarborgd worden, aangezien er geen zichtbare controle plaatsvindt op de juiste en volledige invoer. Omdat nieuwe of aangepaste contracten niet zichtbaar worden geregistreerd in dit contractenregister, loopt u het risico dat de volledigheid van de verhuuropbrengsten niet gewaarborgd kan worden. Wij adviseren u alle mutaties rondom de vaste verhuuropbrengsten te verwerken in het contractenregister en een beheersmaatregel te implementeren om de volledigheid van deze mutaties te waarborgen. Tevens adviseren wij u de zichtbaarheid van de controle op de verwerkte mutaties vast te leggen, zodat achteraf duidelijk is welke dossiers aan een controle zijn onderworpen.

Voor de jaarrekeningcontrole vragen wij u een volledigheidscodescontrole uit te voeren op de contractenadministratie, om zekerheid te verkrijgen over de volledigheid van de verhuuropbrengsten over 2016.

2. Onze evaluatie van de interne beheersomgeving

Interne controle aanbestedingen

Wij hebben tijdens de interim-controle de tussentijdse controlewerkzaamheden van de IC inzake de aanbestedingen gecontroleerd. Hieruit hebben wij geconcludeerd dat er rechtmatigheidsfouten zijn geconstateerd van circa € 180.000. Het definitieve bedrag kan pas bepaald worden nadat alle kosten over 2016 zijn verwerkt in de financiële administratie. Wij vragen u begin 2017 een follow-up te maken van de op dit moment geconstateerde afwijkingen en de definitieve bedragen die hiermee gepaard gaan over 2016.

Als gevolg van de geconstateerde fouten is het noodzakelijk aanvullende werkzaamheden te verrichten om zekerheid te verkrijgen of het gaat om incidentele fouten. Een gedeelte van deze werkzaamheden is inmiddels uitgevoerd. Het ontbreekt echter nog aan een analyse toegespitst op de aanbestedingen per cluster, waaruit geanalyseerd kan worden in hoeverre de geconstateerde fouten als incidenteel aangemerkt kunnen worden. Wij gaan graag met u in gesprek over de te verrichten aanvullende controlewerkzaamheden om te komen tot een gedegen analyse rondom de geconstateerde afwijkingen inzake de aanbestedingen.

Volledigheid aanbestedingen

Een controle op de aanbestedingen over meerdere jaren geeft zekerheid over de juiste aanbestedingsvorm.

Volledigheid aanbestedingen

Uit de controlewerkzaamheden blijkt dat geen totaalanalyse is verricht over een periode van meerdere jaren om vast te stellen dat de juiste aanbestedingsvorm is gehanteerd door de gemeente. Het is hierbij mogelijk dat jaarlijks een opdracht wordt aanbesteed, terwijl deze over een tijdvak van 48 maanden als één gehele opdracht aanbesteed zou moeten worden. Het risico bestaat dat de rechtmatigheid van de aanbestedingen niet vastgesteld kan worden. Wij adviseren u over 2016 een totaalanalyse op de bestedingen over meerdere jaren uit te voeren om de rechtmatigheid van de aanbestedingen te kunnen controleren.

2. Onze evaluatie van de interne beheersomgeving

Functievermenging

Er is sprake van ontoereikende functiescheiding tussen de personeelsadministratie en de salarisadministratie waarvoor passende maatregelen getroffen dienen te worden over begrotingsjaar 2016.

Functievermenging personeelsadministratie en salarisadministratie

Wij hebben geconstateerd dat geen toereikende controletechnische functiescheiding bestaat tussen de salarisadministratie en de personeelsadministratie. Als voorbeeld noemen wij dat de medewerker die belast is met het controleren van salarismutaties, ook salarismutaties kan verwerken. Daarnaast is het mogelijk dat een medewerker van de salarisadministratie die een wijziging doorvoert, deze ook als controleur voteert in het systeem. Tijdens afwezigheid en ziekte van medewerkers heeft deze functievermenging ook daadwerkelijk plaatsgevonden. Door het ontbreken van deze controletechnische functiescheiding bestaat het risico dat salarismutaties onrechtmatig worden verwerkt of dat onjuiste of onvolledige salarismutaties niet of niet tijdig worden vastgesteld. Dat kan leiden tot onrechtmatige of onjuiste betalingen. Wij adviseren u om functiescheiding in te voeren tussen de salarisadministratie en de personeelsadministratie. Tevens adviseren wij u voor 2016 vervangende maatregelen te treffen om deze leemte te mitigeren. Wij gaan graag hierover met u in gesprek om deze vervangende maatregelen te bespreken op korte termijn.

Onkostendeclaraties

Wij hebben tijdens de interim-controle vastgesteld dat alle onkostendeclaraties worden geregistreerd in de subadministratie Youforce. In deze subadministratie wordt de aangevraagde onkostendeclaratie opgevoerd door de medewerker zelf. De leidinggevende van deze medewerker keurt deze aanvraag vervolgens goed in Youforce en daarna wordt de declaratie pas in behandeling genomen door de salarisadministratie. Al deze processtappen vinden volledig gedigitaliseerd plaats in de subadministratie Youforce. Hierdoor is het achteraf niet mogelijk om de relevante controles die worden verricht door de gemeente buiten het systeem om te verifiëren en kunnen wij niet de rechtmatigheid vaststellen van de ingediende onkostendeclaraties.

Het is in dit kader noodzakelijk om alternatieve beheersmaatregelen te identificeren die toezien op de rechtmatigheid van de onkostendeclaraties om in het kader van de jaarrekeningcontrole zekerheid te verkrijgen over de juistheid en rechtmatigheid van de onkostendeclaraties. Wij zijn hierover met u in gesprek om deze vervangende maatregelen te bespreken op korte termijn.

2. Onze evaluatie van de interne beheersomgeving

Follow-up

Naar aanleiding van onze accountantscontrole 2015 hebben wij in de Boardletter 2015 enkele aanbevelingen opgenomen betreffende het systeem van administratieve organisatie en de daarmee verbonden maatregelen van interne beheersing van algemene aard. De follow-up hebben wij als onderdeel van onze accountantscontrole 2016 beoordeeld.

 Aanbeveling uit vorige Boardletter is adequaat opgepakt door de gemeente en aanbeveling is hiermee afgedaan.

 Aanbeveling uit vorige Boardletters is deels opgepakt maar implementatie is nog niet afgerond.

 Deze aanbeveling uit vorige Boardletter is nog niet door de gemeente opgepakt. Het blijft naar onze mening van belang om spoedig invulling te geven aan opvolging van onze aanbeveling.

Issue	Status			Beoordeling follow-up
1. Waardering vastgoed				De analyse van alle panden is in 2015 afgerond.
2. Overige baten				Wij hebben tijdens de jaarrekeningcontrole samen met het team FJZ voldoende aandacht besteed aan de scoping van de gemeentelijke baten.
3. Voorzieningen				De voorzieningen zijn t.b.v. de jaarrekeningcontrole geactualiseerd.
4. Procesbeschrijvingen				De lijncontroles hebben wij tijdens de interimcontrole samen met u geüpdatet.
5. Volledigheidscontrole aanbestedingen				De gemeente dient voor 2016 controlewerkzaamheden op te zetten die de volledigheid van de aanbestedingen aantonen.
6. Tarievencontrole secretarieleges en omgevingsvergunningen				De tarievencontrole is inmiddels afgewikkeld voor 2015.
7. Analyse verhuuropbrengsten				Betreffende analyse is door de gemeente afgerond voor 2015.
8. Subsidiebat				De gemeente heeft voor de jaarrekeningcontrole actie ondernomen rondom de volledigheid van de subsidiebat.

2. Onze evaluatie van de interne beheersomgeving

Follow-up

Naar aanleiding van onze accountantscontrole 2015 hebben wij in de Boardletter 2015 enkele aanbevelingen opgenomen betreffende het systeem van administratieve organisatie en de daarmee verbonden maatregelen van interne beheersing van algemene aard. De follow-up hebben wij als onderdeel van onze accountantscontrole 2016 beoordeeld.

- Aanbeveling uit vorige Boardletter is adequaat opgepakt door de gemeente en aanbeveling is hiermee afgedaan.
- Aanbeveling uit vorige Boardletters is deels opgepakt maar implementatie is nog niet afgerond.
- Deze aanbeveling uit vorige Boardletter is nog niet door de gemeente opgepakt. Het blijft naar onze mening van belang om spoedig invulling te geven aan opvolging van onze aanbeveling.

Issue	Status			Beoordeling follow-up
9. Zichtbare controle naleving subsidievoorwaarden				De gemeente heeft betreffende controles voor 2015 afgerond.
10. IT inzake CODA en GWS				In hoofdstuk 3 gaan wij nader in op de geconstateerde leemtes.

2. Onze evaluatie van de interne beheersomgeving

COSO

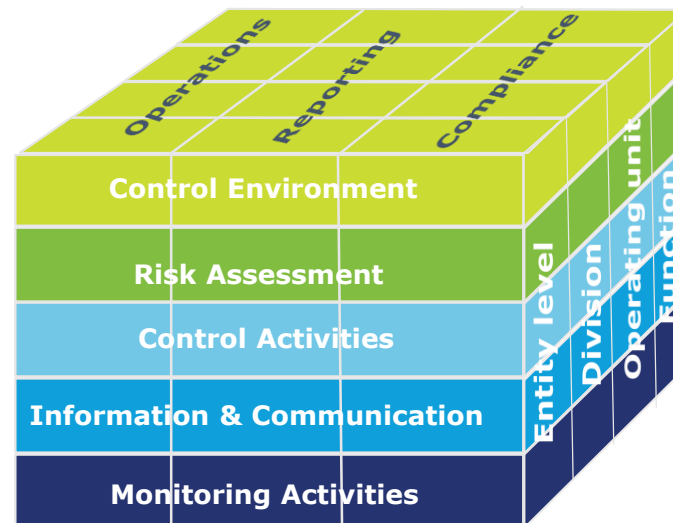
COSO is een managementmodel dat is ontwikkeld door The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). In dit model en het bijbehorende rapport, worden aanbevelingen gedaan en richtlijnen aangegeven ten aanzien van interne controle en interne beheersing. Onderdeel van de accountantscontrole is het verkrijgen van het inzicht in de entiteit en haar omgeving, met inbegrip van haar interne beheersing. Aan de hand van het COSO-model gaan wij voor de gemeente Sittard-Geleen nader in op de verschillende elementen hiervan op de volgende pagina's.

Gedurende 2016 is de controleomgeving van de gemeente Sittard-Geleen voldoende robuust gebleven. Dit is ook onze conclusie naar aanleiding van de uitgevoerde interim-controle, die nauwelijks heeft geleid tot wijzigingen in onze controleaanpak.

Toezichthoudende activiteiten

- Met betrekking tot het houden van toezicht op en het rapporteren van de effectiviteit van de interne beheersingsmaatregelen is het de verantwoordelijkheid van het clustermanagement (1^e linie) voor het uitvoeren van de interne beheersingsmaatregelen en het evalueren op decentraal/afdelingsniveau.
- De ondersteuning en het onderhoud van interne beheersing is de taak van het team Financiën en Juridische Zaken (2^e linie) evenals het toezicht op de naleving van de verslaggevingsvereisten. De 2de linie is verantwoordelijk voor het toezicht op de uitgevoerde evaluaties en het ondersteunde bewijs dat is verstrekt door de uitvoerders van interne beheersingsmaatregelen inclusief bijbehorende werkzaamheden die door de senior medewerker FJZ in de vorm van een kwaliteitsreview worden uitgevoerd.
- De externe accountant is de 3^e linie. Voor de externe accountant is de evaluatie van het management van belang om de kijk van het management op de interne beheersing te bepalen. Daarnaast maakt de externe accountant hier gebruik van bij het vaststellen van de reikwijdte van het testen van de relevante beheersingsmaatregelen.

COSO 2013 Framework

2. Onze evaluatie van de interne beheersomgeving

Control environment

- Het management is verantwoordelijk voor de opzet van het systeem van interne beheersing en heeft in dit opzicht een belangrijke voorbeeldfunctie. Het gedrag van het management is van essentieel belang voor de kwaliteit van het management en uiteindelijk ook voor de continuïteit van de organisatie.
- Binnen de gemeente Sittard-Geleen worden duidelijke, logische en repetitieve signalen afgegeven vanuit het management die een bedrijfscultuur bevorderen waar integriteit en ethisch gedrag worden gewaardeerd en beloond. Voorbeelden van deze signalen zijn gemeentelijke gedragscodes voor bestuurders, de burgemeester en ambtenaren en een Regeling Melding Vermoeden Misstand.

Risk assessment

- We constateren dat het management en de gemeenteraad/auditcommissie toezicht houden op de gemeente op basis van vastgestelde financiële doelstellingen die periodiek worden gerapporteerd in de vorm van de eerste en tweede programmarapportage.
- De veranderende omgeving waarin de gemeente Sittard-Geleen opereert brengt met zich mee dat er verschuivingen plaatsvinden binnen de taken die de gemeente verricht. Hierin liggen kansen maar ook risico's voor de gemeente Sittard-Geleen. Vanuit het risico-inschattingsproces verdient het aanbeveling periodiek een risicoanalyse te maken inclusief de frauderisico's en zichtbaar hierop te toetsen binnen de organisatie. U heeft dit momenteel binnen de organisatie geborgd door begin 2017 de clusters een analyse te laten maken van de frauderisico's.
- De opgezette analyses en het proces daaromtrent maken medio 2017 deel uit van de agenda van de auditcommissie. Hierbij stelt u de auditcommissie in kennis over de procesgang en de frauderisicoanalyse zelf die door de clusters is opgezet.

Control activities

- Wij hebben vastgesteld dat de gemeente procesbeschrijvingen heeft die zijn geënt op specifieke processen en processtappen. De hierbij behorende beheersmaatregelen worden niet in alle gevallen gedocumenteerd en het verdient aanbeveling dat deze beheersmaatregelen expliciet een plaats krijgen in de procesbeschrijvingen voor bijvoorbeeld het proces aanbestedingen, inkopen, personeel, subsidieverstrekingen, verhuuropbrengsten, uitkeringen sociale zaken, uitkeringen WMO en voorzieningen.
- Door het meer op gedetailleerd niveau onderkennen van de interne beheersmaatregelen, is het mogelijk een directe koppeling te maken met de interne controles. Wij adviseren u dan ook deze koppeling te maken, zodat de interne controle zich richt op de relevante beheersmaatregelen, die inspelen op de relevante risico's.

2. Onze evaluatie van de interne beheersomgeving

Information and communications

- De interne informatie en communicatie heeft betrekking op vastgestelde stukken zoals de begroting, eerste programmarapportage, tweede programmarapportage en jaarstukken, maar ook over specifieke gemeentelijke projecten zoals de grondexploitatie. Wij constateren dat de gemeente de informatievoorziening hieromtrent op orde heeft.
- De externe informatie en communicatie worden op dezelfde wijze vormgegeven in geijkte vormen zoals eerder genoemd. Deze stukken zijn ook voor externen bedoeld en worden gepubliceerd door de gemeente. Daarmee is ook de externe informatievoorziening van een voldoende niveau.

Monitoring activities

- Vanuit het dualisme heeft de gemeenteraad een kaderstellende en controlerende taak. Ten aanzien van de kaderstellende rol staan in de wet de verordenende en budgettaire bevoegdheden van de raad genoemd. Op basis van de verordenende bevoegdheid stelt de raad de gemeentelijke verordeningen vast. De budgettaire bevoegdheid geeft de raad het recht om jaarlijks de budgetten in de programmabegroting te bepalen. Een belangrijk moment voor kaderstelling is de jaarlijkse behandeling van de eerste en tweede programmarapportage en het jaarlijks vaststellen van de programmabegroting. De controlerende rol vult de gemeenteraad in door het verrichten van rekenkameronderzoeken en 213a-onderzoeken en de controle van de jaarstukken.
- De gemeente Sittard-Geleen heeft tevens commissies ingesteld die de gemeenteraad helpen in de uitvoering van haar taken. Als voorbeeld staat de auditcommissie aan het roer als het gaat om rekenkameronderzoeken, 213a-onderzoeken en de accountantscontrole. Het toezicht van de auditcommissie bestaat uit toezicht op de interne beheersing, financiële verslaggeving en accountantscontrole.

3. Onze evaluatie van de IT-omgeving

General IT Controls inzake CODA en GWS4ALL biedt ruimte voor verbetering

Binnen de in onze controle betrokken General IT Controls bestaan aandachtspunten die voor verbetering vatbaar zijn.

General IT Controls inzake CODA en GWS4ALL

Vorig jaar hebben wij gerapporteerd over een aantal aanbevelingen in het kader van de general IT controls van de huidige IT-omgeving van de gemeente Sittard-Geleen inzake CODA en GWS4ALL. Deze maatregelen zijn nog niet allemaal opgevolgd, waardoor wij constateren dat de IT-omgeving van de gemeente nog onvoldoende is. Wij hebben deze conclusie in kaart gebracht middels onderstaand overzicht.

Onderwerp	Aanbeveling
Generieke gebruikersaccounts binnen CODA	Wij adviseren om voor elk generieke account binnen CODA na te gaan waarvoor het account wordt gebruikt en wie op de hoogte is van het wachtwoord. Tevens adviseren wij u om de geïdentificeerde accounts die niet meer gebruikt worden op korte termijn te verwijderen. De huidige implementatie door de gemeente van Single Sign On biedt een mogelijkheid om ongeautoriseerd gebruik van generieke accounts te voorkomen.
Afmelding van functiewijzigingen en uitdiensttreding van externen niet tijdig	Als verbetermaatregel is het mogelijk om in samenspraak met HR een procedure op te stellen die waarborgt dat uitdiensttreders (inclusief stagiairs en externen) bij beëindiging van hun dienstverband proactief en tijdig worden gemeld bij netwerk- en applicatiebeheer. Wij hebben vernomen dat de gemeente deze mogelijkheid momenteel al onderzoekt.
Periodieke review CODA en GWS	Het verdient aanbeveling om periodiek een review uit te voeren op applicatie accounts van CODA en GWS en toegewezen rechten in de verschillende systemen en dit zichtbaar te documenteren.

3. Onze evaluatie van de IT-omgeving

Onderwerp	Aanbeveling
Het ontbreekt aan een formele wijzigingsbeheerprocedure inzake CODA	Het verdient aanbeveling een wijzigingsbeheerprocedure op te stellen voor het systeem CODA die formeel wordt vastgesteld, waarna deze toegepast wordt voor het aanbrengen van wijzigingen in de ICT-omgeving van CODA. De stappen in het wijzigingsproces (testplannen, testresultaten en goedkeuringen) dienen op structurele wijze gedocumenteerd te worden, zodat achteraf voor elke wijziging is na te gaan of de stappen conform de wijzigingsbeheerprocedure zijn doorlopen.
Het ontbreekt aan beschikbare tijd voor het functioneel beheer van CODA	Wij hebben van u vernomen dat de beschikbare tijd voor het (functioneel) beheer van de applicatie CODA momenteel beperkt is. Hierdoor loopt u het risico dat het beheer van deze applicatie niet tijdig en volledig wordt uitgevoerd. Wij adviseren u hierop passende maatregelen te nemen.
Actueel inzicht in toegang tot systemen voor CODA en GWS ontbreekt	Toegang tot de database is alleen nodig voor bepaalde medewerkers van de gemeente Sittard-Geleen. Deze toegang kan gekoppeld zijn aan de functie van betreffende medewerkers. Wij adviseren u in kaart te brengen welke medewerkers toegangsrechten hebben tot de database CODA en/of GWS en daarbij vast te stellen in hoeverre deze personen daadwerkelijk toegang tot deze systemen nodig hebben.
Generieke accounts	Het verdient aanbeveling om toegang tot systemen via generieke accounts zoveel mogelijk te beperken. Indien inlog via deze accounts noodzakelijk is, adviseren wij u deze accounts te voorzien van een lang en complex wachtwoord en middels een enveloppenprocedure te beheersen.

3. Onze evaluatie van de IT-omgeving

Om de IT-risico's beter in de grip te krijgen is het zaak om de juiste risico's te identificeren zodat prioriteit gegeven kan worden aan eerdergenoemde aandachtspunten. Alleen op deze wijze kan de gemeente Sittard-Geleen een adequate uitvoering van de maatregelen realiseren. Het is belangrijk om de naleving van de bestaande maatregelen op regelmatige basis zichtbaar te toetsen, zodat wordt vastgesteld dat deze maatregelen het risico nog afdekken. Eventuele bevindingen die hieruit voortkomen dienen periodiek te worden opgevolgd en gerapporteerd.

Bovenstaande bevindingen op het gebied van het beheer van de automatiseringsomgeving betekenen dat wij voor de jaarrekeningcontrole niet kunnen steunen op de geautomatiseerde beheersmaatregelen, waardoor wij genoodzaakt zijn aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uit te voeren. Wij zijn tijdens de interim-controle reeds gestart met deze werkzaamheden.

Cyber security

Cyber is een onlosmakelijk onderdeel geworden van onze samenleving. Dagelijks werken we met digitale oplossingen, zowel privé als zakelijk. Door gebruik van het internet, interne netwerken en bedrijfsapplicaties hebben ook alle organisaties, ongeacht hun omvang, te maken met aan cyber gerelateerde risico's zoals cyber crime. Als cyberrisico's zich voordoen, kunnen deze een (significante) impact hebben op de financiële systemen, uitspraken over de interne beheersing en ook de jaarrekeningcontrole.

Als onderdeel van onze interim-controle hebben wij de directie verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van cyberrisico's in het betalingsverkeer, door onttrekken van persoonsgegevens, vertrouwelijke gegevens of Intellectual Property of door het verstoren van bedrijfsvoering.

Tijdens deze gesprekken heeft de directie aangegeven zich bewust te zijn van cyberrisico's en voorbeelden gegeven van de manier waarop zij deze beheerst. De gemeente heeft de risico's in kaart gebracht in een document genaamd "Risicoanalyse Informatiebeveiliging" dat d.d. 17 januari 2015 in het college is vastgesteld. Op deze wijze heeft u voor zichzelf inzicht verkregen in de risicogebieden voor de gemeente en heeft u hier maatregelen voor getroffen. Wij onderschrijven deze uitgevoerde analyse en adviseren u deze periodiek te blijven actualiseren en de getroffen maatregelen zichtbaar te toetsen en vastleggen.

4. Aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole

Oplevering stukken

Tijdige oplevering draagt bij aan een efficiënte jaarrekeningcontrole.

Een voorwaarde voor het efficiënt verlopen van de jaarrekeningcontrole betreft het opvolgen van de diverse aanbevelingen uit de voorgaande hoofdstukken. Wij zien deze aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole 2016 in de volgende elementen:

- Tijdig door de gemeenteraad vastgesteld controleprotocol 2016.
- Tijdige oplevering van de jaarrekening 2016.
- Betrouwbaar en volledig digitaal balansdossier 2016 middels de PBCL-tool.
- Actualisatie van de grondexploitaties en analyse van de BBV-wijzigingen welke wij recentelijk met u hebben gedeeld.
- Onderbouwing van de voorzieningen en een position paper behorend bij het schattingselement in de voorzieningen.
- Specifieke aandacht voor de onderbouwing van de voorziening binnenstedelijk inclusief onderbouwingen.
- Aansluitingen tussen subadministraties, financiële administratie en de jaarrekening.
- Analyse van de uitputting van de investeringskredieten en begrotingsoverschrijdingen over geheel 2016.
- De naleving van de verslaggevingsvoorschriften.
- Tijdige oplevering van de SiSa-dossiers.
- Onderbouwing op de naleving van de WNT.

Volledigheidshalve melden wij dat u bovenstaande punten heeft opgenomen in uw interne planning. Bij het opstellen van de jaarrekening 2016 verstrekken wij u de diverse checklisten om de naleving van wet- en regelgeving in uw jaarrekening te kunnen toetsen. Bij de jaarrekeningcontrole controleren wij de door u ingevulde checklist aan de hand van de conceptjaarrekening.

Het is van belang dat uw organisatie stuurt op tijdige oplevering van bovenstaande. Dat komt ten goede aan de efficiëntie van het jaarrekeningproces.

5. Wijzigingen in wet- en regelgeving

EU aanbestedingsregels gewijzigd

De EU aanbestedingsregels voor '2B-diensten' zijn in 2016 gewijzigd.

Controle Sociaal Domein 2016

Eerste afstemming tussen uw gemeente en ons heeft plaatsgevonden afgelopen december inzake Jeugd.

Ontwikkeling wet- en regelgeving

In 2016 is de regelgeving voor het aanbesteden van '2B-diensten' gewijzigd. Wij hebben de gewijzigde regelgeving besproken met uw medewerkers. Daaruit bleek dat de gemeente op de hoogte is van de wijzigingen. De gemeente heeft aangegeven de nieuwe EU-aanbestedingsregels onderdeel te maken van de interne controleplannen. De interne controle op de aanbestedingen wordt in het tweede halfjaar door de verbijzonderde interne controle uitgevoerd.

Sociaal domein

Bij de verantwoording en controle van de geldstromen binnen het Sociaal Domein over 2015 zijn zorgaanbieders en gemeenten tegen knelpunten aangelopen. Dit heeft geleid tot een oordeel met beperking voor uw gemeente.

Kern van de knelpunten was dat gemeenten, vaak door landelijk spelende oorzaken, laat de beschikking kregen over voor de jaarrekening benodigde informatie. Hierdoor konden gemeenten later dan gepland de jaarrekening afronden en waren ze voor de controle (deels) afhankelijk van de controles door accountants bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en bij zorgaanbieders.

Voor 2016 is het gewenst dat gemeenten zelf meer de regie nemen over de verantwoording en controle. De gemeente moet zelf in staat zijn de facturen die ze van de zorgaanbieder ontvangt te controleren. Hiervoor is nodig dat gemeenten en zorgaanbieders samen afspraken maken en informatie uitwisselen waarbij zij onafhankelijk worden van de SVB en accountants van zorgaanbieders. Doelstelling voor 2016 is dat de gemeente zelf de verantwoordelijkheid neemt voor een getrouwe en rechtmatige verantwoording van de lasten in het Sociaal Domein door beheersmaatregelen in haar processen op te nemen die de getrouwheid en rechtmatigheid borgen. Het stappenplan gemeentelijke controleaanpak (Programma i—sociaal domein, oktober 2016) dat geschreven is door brancheorganisaties in de zorg en de Vereniging Nederlandse Gemeenten, bevat een handreiking voor de inrichting van de gemeentelijke controle 2016, waarbij de nadruk ligt op de eigen acties van de gemeente.

5. Wijzigingen in wet- en regelgeving

Uitgangspunt is dat de gemeente zelf een passend controleplan opstelt. Het genoemde stappenplan voor de gemeentelijke controleaanpak ondersteunt daarbij. De eigen actie van de gemeente bij het vaststellen van de levering van de zorg is een belangrijke stap bij het verminderen van de afhankelijkheid van accountantscontrole bij de SVB en bij zorgaanbieders.

Het opstellen van een passend controleplan en de uitvoering daarvan is een randvoorwaarde voor het efficiënt en tijdig kunnen uitvoeren van de accountantscontrole 2016 in uw gemeente. Daarbij is het denkbaar dat niet voor alle lasten in het sociaal domein het al mogelijk is over 2016 zelf de (factuur)controle volledig uit te voeren. Dat kan betekenen dat het voor 2016 gewenst is om in het gemeentelijke controleplan op te nemen dat, in aanvulling op de eigen controles door de gemeente, voor onderdelen van het Sociaal Domein nog wel gebruik zal worden gemaakt van controleverklaringen van zorgaccountants. Wij adviseren u in dit geval aan de zorgaanbieders te vragen om een controleverklaring op basis van het landelijke controleprotocol. De toepassing van lokale of regionale controleprotocollen kan in theorie passender zijn, maar heeft over 2015 tot belangrijke knelpunten geleid bij zorgaanbieders en hun accountants, vanwege de extra capaciteit en kosten voor verantwoording en controle die hiermee gemoeid zijn (de gemeente heeft in 2015 verantwoordingsinformatie van zorgaanbieders ontvangen op basis van het landelijke controleprotocol).

Op 1 december 2016 hebben wij met u en een aantal andere gemeenten in de regio met elkaar van gedachten gewisseld over de controleaanpak voor 2016. Tijdens deze bijeenkomst, die met name ingaat op bestedingen Jeugd, stonden onderwerpen centraal ten aanzien van het versnellen van het proces, maar ook om te komen tot een goedkeurende controleverklaring over boekjaar 2016. Tijdens de bijeenkomst zijn de belangrijkste knelpunten in beeld gebracht, waaronder met name het tijdig opvolging geven aan de uitvallijsten ten aanzien van het woonplaatsbeginsel en het terugbrengen van de afhankelijke positie ten opzichte van andere partijen, zoals de centrumgemeente en de zorgaanbieders.

Met een heldere splitsing in verantwoordelijkheden en rollen wordt duidelijk wie welke verantwoordelijkheid heeft in het controle- en verantwoordingsproces om te komen tot een gedegen afrekening van de bestedingen Jeugd over 2016. Hierdoor ontstaat zicht op de afbakening van de verantwoordelijkheid van de centrumgemeente Maastricht en de verantwoordelijkheid van de regiogemeenten, waaronder de gemeente Sittard-Geleen.

5. Wijzigingen in wet- en regelgeving

Vennootschapsbelasting

Afstemming met de Belastingdienst is noodzakelijk om in kaart te brengen in hoeverre u vpb-plichtig bent.

Vennootschapsbelastingplicht gemeenten

Vanaf 2016 is de gemeente belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb). Hierdoor zal de gemeente vennootschapsbelasting (Vpb) af moeten dragen over winstgevende activiteiten. Gemeenten verrichten veel activiteiten waarbij voor elke activiteit afzonderlijk beoordeeld dient te worden of deze gekenmerkt wordt als activiteit in het kader van de vennootschapsbelasting. De VNG heeft in het kader van de behandeling van het wetsvoorstel vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen een lijst opgesteld met activiteiten, zoals op het gebied van parkeren, sportvelden, of onderwijshuisvesting, die gemeenten uitoefenen op basis van wettelijke taken, overheidstaken en publiekrechtelijke bevoegdheden. In de activiteitenlijst is per gemeentelijke activiteit benoemd of er sprake is van een ondernemingsactiviteit, geen ondernemingsactiviteit en activiteiten waarvan dient te worden onderzocht of ramingen maximaal kostendekkend zijn. Zo niet, dan kan sprake zijn van een ondernemingsactiviteit.

Uw gemeente heeft in het afgelopen boekjaar de mogelijke belastingplichtige activiteiten geïnventariseerd. Voor activiteiten die onder de heffing van de vennootschapsbelasting vallen, vraagt het opstellen van de fiscale openingsbalans bijzondere aandacht. De vermogensbestanddelen die aan die activiteiten kunnen worden toegerekend en de fiscale waardering daarvan hebben invloed op te verantwoorden fiscale winst in toekomstige jaren. Bij aanvang van de belastingplicht dienen alle materiële activa, waaronder grond, op de fiscale openingsbalans te worden gewaardeerd op de marktwaarde van 1 januari 2016. De waardedaling tot 2016 wordt bij de uiteindelijke belastingplichtige niet in aanmerking genomen.

U heeft geïnventariseerd welke activiteiten onderhevig zijn aan vennootschapsbelasting. Deze inventarisatie deelt u op korte termijn met de Belastingdienst, waarna een uitspraak wordt ontvangen van de Belastingdienst hierover. Wij onderschrijven het belang van deze formele afstemming en zien graag de uitspraak van de Belastingdienst tegemoet hieromtrent.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.nl/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients' most complex business challenges. To learn more about how Deloitte's approximately 225,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on Facebook, LinkedIn, or Twitter.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte Network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte Network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.